

מילין יקירין וחידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה-תא חז-תא

חזתא דאורייתא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

והאמין בה'

ויהפכו לקרח, כך גם ענין האמונה במעט הסם
הדעת עלול להתקרר מאמונתו ולאבד אותה.

אמונה מסגלת לבנים

מעשה ביהודי שבא לפני הרה"ק רבי נחמן
מברסלב ע"ה ובקש את ברכתו שיזכה לבנים,
אמר לו רבי נחמן ע"ה הן צדקה ובכך תזכה
להנשע בזרע של קימא, השיב לו אותו יהודי
בצער, גם פרנסתי אינה מצויה לי ברוח וקשה
עלי להוסיף בנתינת צדקה, נענה רבי נחמן
ואמר, אם כן ישועתך תבוא על ידי שתאמין
בה' יתברך, כי אמונה יש בה מלח הצדקה כמו
שכתוב 'והאמן בה' ויחשבה לו צדקה, ועוד
ש'אמונה' בגימטריא 'בנים', וכח האמונה בה'
ממשיך ישועה להפקד בבנים.

האמונה הרי היא כעסק שמתנגע בו ונותן כל חושיו וכחותיו להצלחתו

זהו גם הרמז בשאלה ששואלים כל אדם
בבואו לעולם העליון 'נשאת ונתת באמונה'
(שבת לא), ולכאורה הרי לא כל אדם עסקיו
במשא ומתן, וכי אדם שאינו עוסק במסחר
כלום לא ישאל 'נשאת ונתת באמונה'. אלא
ששואלים כל אדם האם עסק והתנגע במדת
האמונה כמו יגיעם של הסוחרים במשא ומתן,
כי אין האמונה נרפשת בלב האדם אם אינו
שם כל משאו ומתנו במדה זו כדרך הסוחרים
המנחחים כל חפצם ומחם בעסקיהם. הדבר
משול לכוס מים המצויה במקום קר, ואם יסיח
האדם דעתו מן המים הרי במהרה יקפאו המים

קנין האמונה מתוך יגיעה

והאמן בה' ויחשבה לו צדקה (טו ו). האמונה
בה' אינה באה לאדם בקלות, ונצרך יגיעה רבה
כדי לקבע את האמונה בקרבו, ורק מתוך יגיעה
ומאמץ זוכים להחזיק באמונה, וזהו שאמר
חז"ל (מגילה ז): 'יגעתי ומצאתי - תאמין', כי רק
המתנגע זוכה לבוא אל האמונה, אבל 'לא יגעתי
ומצאתי - אל תאמין', כי אין האמונה דבר של
מה בכך לזכות בו בלי יגיעה מרבה. ועל מציאה
זו הבאה מתוך יגיעה נאמר באברהם אבינו
ע"ה (נחמיה ט ח) 'מצאת את לבבו נאמן לפניך',
שמתוך יגיעתו של אברהם אבי המאמינים בה'
נמצא לבבו נאמן לפני ה' יתברך, וכמו שהכתוב
מעיד עליו 'והאמן בה' ויחשבה לו צדקה'.

מילתא דפליאה

ירידה לצורך עליה

באור פני מלך חיים, לפיכך עשה ה' שיהיה אצל האדם זמני ירידה
שבהם עוסק האדם בענינים חמריים כמו אכילה ושתיה ומשא
ומתן וכדומה, ובאופן זה שבה הנשמה להאחז בגשמיות הגוף
ומתוך הגשמיות תאזר כח לשוב ולעבד את בוראה בהתעוררות
מחדשת.

הסתלקות המחין כדי לאזר כחות מחדשים

דבר זה רמזו בכתוב שלפנינו 'ויכל לדבר אתו ויעל אלקים מעל
אברהם', דהיינו, לאחר תפלת אברהם הסתלק הקדוש ברוך הוא
מעליו, והטעם הוא, כי היתה נפש אברהם כוספת ומשתוקקת
להדבק ביוצרה, כמו שכתוב 'ויכל לדבר אתו', 'ויכל' לשון תשוקה
כמו 'נכספה וגם כלתה נפשי' (תהלים פד א), וכדי שלא תכלה נפשו
מרב תשוקתה להדבק בעליונים, לכן 'ויעל אלהים מעל אברהם'
להפסיקו מדבקותו, כדי שישב לאזר כח ויכל להוסיף ולהתעלות
בכחות מחדשים.

ירידה לצורך העלאת הגשמיות לשמים

ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם (יז כב). כל יהודי עובד
ה' עובר בימי חיו ימי עליה וימי ירידה, וצריך להתחזק בדעתו
ולדעת שלא מחמת פחיתותו יורד הוא ממדרגתו, אלא הענין הוא
כמו שאמר הבעל שם טוב הקדוש ע"ה, ידוע (וזהר רעיא מהימנא צו כט):
כי נשמת ישראל חצבה ממקום קדוש, ודרך כל דבר להמשך אחרי
שרשו, וכך נמשכת הנשמה תמיד להדבק בעליונים, ואם תתמיד
הנפש להשתוקק לדבקות בה' היא עלולה להפריד לחלוטין
מגשמיות הגוף.

וכיון שרצון ה' הוא שיעבדו אותו בניו בעולם הגשמי והשפל,
שבשל כך נבראה הנשמה עם צרכים גשמיים כדי שתצטרך
להפסיק מדבקותה ולספק צרכי הגוף, ובכך שתעלה הגשמיות
לבוראה תזכה להנות מזי השכינה בלא בוושה שיש לכל האוכל
מדבר שאינו שלו שמתביש להסתכל בפני הנותן, אף כשהנשמה
יורדת לעולם הזה ומסגלת תורה ומצוות זוכה בדין לתענוג הנצחי

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

כח התפלה מאבותינו הקדושים

כח התפלה מהאבות הקדושים

ואַעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְאַבְרָהָם וְאַבְדֵּלָה שְׁמִי
(יב ב.). דָּרָשׁוּ בַּגְמֵרָא (פסחים קיז:): 'וַאֲעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל' זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים אֱלֹקֵי אַבְרָהָם. 'וְאַבְרָהָם' זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים אֱלֹקֵי יִצְחָק. 'וְאַבְדֵּלָה שְׁמִי' זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים אֱלֹקֵי יַעֲקֹב. שְׁלֹכָה אוֹמֵר כֹּל יְהוּדֵי בְּתַחֲלֵת תַּפְּלָתוֹ שֶׁלֹּשׁ פַּעַמִּים בְּכָל יוֹם 'אֱלֹקֵי אַבְרָהָם' וְכו', שֶׁכַּח הַבְּרָכָה מִהָאֲבוֹת נִמְשָׁךְ לְדוֹרוֹתֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם וּמִסִּיעַ לְקַבֵּל תַּפְּלָתָם בְּרַחֲמִים. וְהִרִי תַּפְלוֹת אֲבוֹת תַּקְנוּם, אַבְרָהָם תָּקַן תַּפְּלַת שְׁחִירִית, יִצְחָק תָּקַן תַּפְּלַת מִנְחָה, יַעֲקֹב תָּקַן תַּפְּלַת עֶרְבִית (ברכות כו:), וּבִמְשֻׁמְעוֹת הַתַּבָּה 'תַּקְנוּ' נִכְלָל גַּם שְׁעִשׂוֹ מַעֲשֵׂה בְעֶצֶם הַתַּפְלוֹת, וְהֵינּוּ שֶׁנִּתְּנוּ כֹחַ שִׁיתְקַבְּלוּ תַּפְלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַזְּמָנִים הָאֵלּוּ.

האבות - יסוד קיימנו של העולם

הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים הֵם הַיְסוּדוֹת הַחֻקִּים שֶׁעָלִיהֶם וּבִזְכוּתָם הָעוֹלָם עוֹמֵד, דְּאִיתָא בַּמִּשְׁנָה (אבות פ"א מ"ב) 'עַל שְׁלוֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוֹת חֶסֶדִים', וְאָמְרוּ עַל כֵּן בַּזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (סתרי תורה ויצא קמז): שֶׁשְׁלוֹשָׁה אֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, 'הַתּוֹרָה דָּא יַעֲקֹב, הָעֲבוּדָה דָּא יִצְחָק, גְּמִילוֹת חֶסֶדִים דָּא אַבְרָהָם, שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלֶּיךָ אֵינּוּ סִמְכִין עֲלֵאִין'.

בְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה חִיִּים (ב"מ נט:): מִבָּאָר, שֶׁדִּוְקָא נִקְט בַּמִּשְׁנָה שְׁלוֹשָׁה דְּבָרִים, שְׁאִין דְּבַר שִׁיכּוֹל לַעֲמֹד בְּפָחוֹת מִשְׁלוֹשׁ רַגְלִים, כְּמוֹ הָאֶמֶן הָעוֹשֶׂה מִטָּה כֶּסֶף שֶׁלָּחַן וּמִנּוּרָה, אֵינּוּ עוֹשֶׂה אוֹתָם בְּפָחוֹת מִשְׁלוֹשׁ רַגְלִים, וְכֹא שֶׁמֶעוֹן הַצַּדִּיק לְלַמְדָּנוּ, שֶׁשְׁלֹשֶׁת הַדְּבָרִים שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלֵיהֶם הֵם הַקִּיּוֹם וְהַיְסוּד לְעוֹלָם וּמִלּוּאוֹ וּמִזֶּה נִשְׁמַע שֶׁהָאֲבוֹת שֶׁהֵם כְּנֶגֶד ג' אֵלּוּ הַדְּבָרִים, הֵם הַיְסוּד שֶׁעָלִיהֶם הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם וְלֹאִי כֹחַם אֵינּוּ יָכוֹל לַעֲמֹד.

תקנו תפלה - יסוד הבריה

יְסוּד זֶה נִמְצָא בַּתַּפְּלָה שֶׁתָּקְנוּ הֵם עֲצָמָם, שֶׁהַתַּפְּלָה הִיא הַיְסוּד עָלֶיהָ הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְעַל כֵּן גַּם עִבְרַת אַבְרָהָם אֲבִינוּ עֲשָׂרָה נְסִיחוֹת (אבות פ"ה מ"א), שֶׁכָּכֵל הַמַּצְבִּים שֶׁהָיָה בָּהֶם, תָּמִיד הָיָה מִתַּפְּלִל שִׁינְצִיחַ ה' דְּרָכּוֹ, וּבְכֵן קִשָּׁר לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָם וְכָל סוּגֵי הַמַּצְבִּים שֶׁעִבְרַת בְּנִסְיוֹנוֹתָיו.

כחם נמשך לדורות

וְהַמְשִׁיכּוֹ כֹחָם לְזֶרַעַם אַחֲרֵיהֶם - עִם בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְּלִיכִים עָלֵיהֶם אֶת ה' יִתְבָּרָה, וּמִמְשִׁיכִים זֹאת כָּל הָעוֹלָם. וְכַפִּי שֶׁכְּתֹב בְּזֶה הַשִּׁפְתָּ אָמַת (תרל"ה ד"ה במדרש שמעי) כִּי אַבְרָהָם אֲבִינוּ חָשַׁב לְהַטּוֹת כָּל הַבְּרוּאִים אֵלָיו יִתְבָּרָה, אֶךְ ה' הָשִׁיבוֹ שֶׁרְצוֹנוֹ שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּעֲבְדוּ אֵלָיו וְעַל יָדָם יִטָּה כָּל הָעוֹלָם כָּלּוֹ לְמַלְכוּת ה' יִתְבָּרָה.

וּבְמָקוֹם אַחֵר (תרל"ו ד"ה ואעשה) הוֹסִיף לְבָאֵר אֶת דְּבָרֵי הַגְּמֵרָא שֶׁפִּתְחָנוּ בָּהֶם, 'וַאֲעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל' זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים 'אֱלֹקֵי אַבְרָהָם': שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְשִׁיכִין מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרָה עָלֵיהֶם בְּכַח קְבָלַת מַלְכוּת שְׁמִים שֶׁל הָאֲבוֹת וְכו', כִּי אַבְרָהָם אֲבִינוּ ע"ה הָיָה עוֹבֵד לַה' יִתְבָּרָה בְּכָל כַּחוֹ, אֲשֶׁר כְּבִיכּוֹל לֵאמֹר שְׁעוֹר לְשֵׁלֶם שָׂכָר, וְהָיָה זֶה הַשָּׂכָר אֲשֶׁר כָּל עֲבוּדָתוֹ נִתְפַּשֵּׁט בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי לְדוֹרוֹתֵיהֶם, וְכָל תְּנוּעָה וְעוֹבְדָא שֶׁלּוֹ נַעֲשֶׂה שֶׁרֶשׁ לְבָנָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְזֶה שֶׁכְּתוּב 'וַאֲעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל', שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט כַּחוֹ לְגוֹי גָדוֹל כְּנ"ל. כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁלֵּם לְכָל בְּרִיָּה שֶׁכָּרוּ מֶה שֶׁחִבִּב אֲצִלּוֹ יוֹתֵר. וּבְאַבְרָהָם אֲבִינוּ ע"ה הָיָה זֶה שֶׁכָּר הֵיחָד חִבִּב שִׁיָּהִי מִמֶּנּוּ גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר הֵמָּה מִיְחָדִים לְעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרָה וְהָיָה זֶה שֶׁכָּרוּ, עַד כָּאֵן דְּבָרָיו הַמְּאִירִים.

נגיעה והתקשרות במעשי האבות

בִּיְדֵינוּ קִמְּיָם כַּחוֹת וְעַל יָדָם אֲפָשָׁר לְהַגִּיעַ לְרוֹם הַמַּעֲלּוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֶךְ כִּדִּי שֶׁנִּזְכָּה לְכַחוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ, יֵשׁ לָנוּ לְהִדְבֵּק בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּלְלַמֵּד מִדְּרָכֵיהֶם כְּאִמְרָם ז"ל 'מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל אֲבוֹת סִימָן הוּא לְבָנִים', וְכִמּוֹ שֶׁבְּמַעֲשֵׂיהֶם קִיְּמוּ הָעוֹלָם כֵּן אֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂינוּ הַטּוֹבִים הַנַּעֲשִׂים בְּדִבְקוֹת לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵינוּ, מְקִיְּמִים הָעוֹלָם, וּמִמֶּנּוּ מִתְפַּשֵּׁט לְכָל הָעוֹלָם כָּלּוֹ לְהַטּוֹת לְשִׁמְיָם.

יְדוּעִים הֵם דְּבָרֵי הַתֵּנָּא דְּבִי אֲלֵיהוּ (רבה פכ"ה) 'חִיב אָדָם לֹמַר מִתִּי גִיעֵנוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב', וּכְבֵּר הָאֲרִיכוּ בְּזֶה תַלְמִידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ע"ה, וְאָמְרוּ מִי פְתִי יוֹכֵל לְדַמּוֹת עֲצָמוֹ לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵינוּ, הַכִּיצַד מִחִיב אָדָם לְהַשְׁתַּוֵּקֵק שִׁיָּהִי מַעֲשִׂיו כְּמַעֲשֵׂי הָאֲבוֹת, הֲרִי אֵין לָנוּ הַשְּׂגָה בְּגִדְלוֹתָם. רַק 'גִּיעֵנוּ מַעֲשֵׂי פְרוּשׁוֹ מִלְשׁוֹן 'נְגִיעָה', שֶׁכַּאֲשֶׁר יִכְשִׁיר מַעֲשָׂיו וְרִעִיּוֹנוֹ וְלָבוֹ לְשִׁמּוֹ יִתְבָּרָה, יוֹכֵל לְהִיּוֹת לוֹ קִשָּׁר וְנִגִּיעָה כְּלָשָׁה בְּדִרְכֵי אֲבוֹתֵינוּ רַגְלֵי הַמְּרַכְבָּה. וּמִמִּילָא יִתְעוֹרֵר בּוֹ הַכֹּחַ הַטָּמון בּוֹ מִהָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים.

נגיעה בדרכי האבות כמשל החשמל

כְּדִי לְשַׁבֵּר אֶת הָאֵזוֹן יֵשׁ לְפָרֵשׁ, שֶׁנִּגִּיעָה זֶה הִיא כְּפִי שְׂרוּאִים בְּמַעֲרַכַת הַחֲשֵׁמֶל, שֶׁמִּמְקוֹר הַחֲשֵׁמֶל נִתֵּן לְסַפֵּק כֹּחַ חֲשֵׁמֶל לְמִדּוֹנוֹת וְאֲזוּרִים שְׁלָמִים, אֶךְ כָּל זֶה תָּלוּי בְּאוֹתָהּ נְגִיעָה קִטְנָה שֶׁל חוּטֵי הַחֲשֵׁמֶל שֶׁמִּתְחַבְּרִים זֶה עִם זֶה, וּבְכֵן נַעֲשִׂים הֵם דְּרָךְ לְהוֹלֵכַת הַחֲשֵׁמֶל מִמַּעֲרַכַת עֲצוּמָה זֶה לְכָל מָקוֹם, וְלֹאִי נְגִיעָה זֶה, לֹא גִיעַ חֲשֵׁמֶל לְאוֹתוֹ מָקוֹם בֵּית אוֹ מִגְדָּל.

על ידי הנגיעה זוכין להתקשר בדבקות העליונה של האבות

כֵּן הַדָּבָר מִמֶּשׁ בְּעֵנְיָנוּ, הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים עֲבָדוּ אֶת בּוֹרֵאם עֲבוּדָה תָּמִיד וְהָיוּ בְּטָלִים אֵלָיו בְּטוֹל מַחְלָט בְּבַחֲנֵית מְרַכְבָּה לְשִׁכְנָה, וְנִתְּנוּ כֹחַ עֲצוּם זֶה לְדוֹרוֹתֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם, אֶךְ לָנוּ נִשְׁאָר לְגָרֵם בְּמַעֲשֵׂינוּ אוֹתָהּ הַנְּגִיעָה, וּבְכֵן מִתְקַשְּׂרִים אֲנוּ לְאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְלִדְבָקוֹת הָעֲצוּמָה שֶׁלּוֹתָהּ אוֹתָם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם. כְּדָרָךְ שֶׁאָמְרוּ בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ע"ה בְּדִבְרֵי הַמִּשְׁנָה (אבות פ"ד מ"ב) 'מִצְוָה גּוֹרֶרֶת מִצְוָה וּשְׂכָר מִצְוָה מִצְוָה', שֶׁכַּאֲשֶׁר אָדָם מְקַיֵּם מִצְוָה, זוֹכֶה עַל יָדָהּ לְהַגִּיעַ לְדִבְקוֹת עֲלִיוֹנָה, שֶׁ'מִּצְוָה' מִלְשׁוֹן צִוְּתָא וְחִבּוּר, שֶׁעָקֵר הַמִּצְוָה לְבּוֹא לְדִבְקוֹת בְּבוֹרָא וְזוֹכִים לָכֵן עַל יְדֵי קִיּוֹם הַמִּצְוּוֹת. וְאֵךְ אֲנוּ נֹאמֵר, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָאָדָם מַצְדֵּי עוֹשֶׂה אֶת הַמּוֹטָל בְּתוֹרָה מִצְוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, מְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ עַל יְדֵי פְעֻלוֹתָיו לְכַח הָאֲבוֹת הַמְּשֻׁרָשׁ בּוֹ.

וְעַל כֵּן אָמְרוּ בַּסִּפְרִי (ואתחנן לב) 'בְּכָל לְבָבְךָ' (דברים ו ה) כְּנֶגֶד אַבְרָהָם, 'וּבְכָל נַפְשְׁךָ' כְּנֶגֶד יִצְחָק, 'וּבְכָל מַאֲדְךָ' כְּנֶגֶד יַעֲקֹב. שֶׁהִשְׁרִישׁוּ בְּנוֹ הַכֹּחַ לְמַסֵּר לְבָנוּ נַפְשָׁנוּ וּמֵאוֹדְנוּ לְאַהֲבַת ה' יִתְבָּרָה שְׁמוֹ.

על ידי הרצון להדבק בדרכם זוכים ללכת בדרכם ולהצלה מהגלות ולגאולה השלמה

נִסִּים בְּלִשׁוֹן הַזֶּהָב שֶׁל הַשִּׁפְתָּ אָמַת (תרס"ד ד"ה במדרש ידוע) שֶׁהָיָה לָנוּ לְמַשִּׁיב נֶפֶשׁ וְלַפְקָח עֵינַיִם לְרֹאוֹת כְּמָה כַּחוֹת נִשְׁגָּבִים נִמְצָאִים בְּתוֹכָנוּ מִמֶּשׁ, כְּפִי שֶׁהִאֲרָכְנוּ לְעִיל, וְזֶה לִשׁוֹן קִדְשׁוֹ: וְאֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְהִיּוֹת בּוֹחֲרִים בְּדִרְכֵי אֲבוֹתֵינוּ כְּמוֹ שֶׁמְבַקְשִׁין 'אֱלֹקֵי אַבְרָהָם אֱלֹקֵי יִצְחָק', פְּרוּשׁ, שֶׁחִפְצִין לְקַבֵּל אֲלֵקוּתוֹ יִתְבָּרָה שְׁמוֹ כְּפִי הַכֵּנֶת אֲבוֹתֵינוּ, וְאֵז זְכוּתָם מְסִיעַ לָנוּ לְעֲבוּדַת ה' יִתְבָּרָה, וְלִהְיוֹתֵנוּ בְּגֻלוֹת, וְלִזְכוּת לְגֹאֲלָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

מילין יקירין

מאמרי קודש ודברי חכמה וחזון
בענייני עבודת ה' והליכות חיים,
מסודרים על סדר יום השבת

הוא לצדיקים, גנוז הקדוש ברוך הוא בתורה, כמובא **בדגל מחנה אפרים** (פר' בראשית ד"ה וירא) משמו של זקנו הפעל שם טוב ע"ה, היכן נגנז האור ההוא, ואמר ש'ה' יתברך גנוז בתורה, ולכן משתמשין צדיקים בכל דור ודור באור ההוא, היינו על ידי התורה שיש בה אותו האור שיכולין להסתפל בו מסוף העולם ועד סופו, עד כאן לשון קדשו. כי כאמור התורה היא ללא מגבלה של זמן וטבע, ולכן הצדיקים העוסקים בתורה שמתעלים מעל הטבע והזמן, מעוררים את האור הגנוז בתורה ובה מביטים מסוף העולם ועד סופו.

בשבת מתגבר ביותר הכח שלמעלה מהזמן

כשמתחברים ומתקשרים כמה מהם כחם גדול עוד יותר, והדבר מתרחש ובה בשבת קדש, כמו שכתב בישרי לב (שם) שזה מה שאמרו במדרש (ב"ר י"ח ח) שהקדוש ברוך הוא אמר לשבת כנסת ישראל יהיה בן זוגה, כי כמו ישראל עם קדוש הם למעלה מהזמן, כך השבת היא למעלה מהזמן. ולפיכך אמרו בגמרא (סנהדרין נח) גוי ששבת חייב מיתה, שמפני שהגוי הוא תחת הזמן, ולכן אם בא למעלה מהזמן אין לו חיות, כי מה לו למעלה מהזמן, ולכן חייב מיתה, כי אין זה מקומו. ולכן רק כנסת ישראל שייכים לשבת, מפני שהם למעלה מהזמן והשבת היא גם כן למעלה מהזמן.

ובדאי כפאשר מצטרפים שלשה מהדברים שמעל הזמן מתגדל כחם למעלה למעלה, ולכן אמרו בתנא דבי אליהו (רבה א) 'שבת יעשה פלו תורה', שאז כשיהודי שמעל הזמן, עוסק בתורה שאף היא למעלה מהזמן, וביום השבת שלמעלה מהזמן, מתאספים כחות כלם להתעלות מעל הטבע והזמן, ולעורר עליו האורות מעל הטבע והזמן, כדגמת מה שהבאנו שפנח בית המקדש מתעורר ביום שבת קדש, ואין חרבנו מרגש בשבת קדש. וכן בעת שיהודי שב בתשובה בשבת הרי שמצטרפים כח ישראל השבת והתשובה, ולכן שבת זמן תשובה ורמזו זאת בראשי התבות שב"ת, שבת ב' תשובה, מפני שהשבת מסגלת לתשובה.

שבת למעלה מן הזמן ולכן לא נתן לברך עליה 'והגיענו לזמן הזה'

בדרך זו יובן מדוע אין מברכים ברכת שהחיינו בכל שבת, הלא זו מצוה שנצטוינו בה בכל שבוע מחדש. ואמנם ברכת שהחיינו נתקנה רק בדרך הבא מזמן לזמן והשבת היא בכל שבוע, אך יש ללמד זאת משמיני עצרת שמברכים בו שהחיינו כיון שהוא רגל בפני עצמו, וכן כל שבת אינה דומה לחברתה ובכל שבת יש קדשה מיוחדת שלא היתה עד עתה ונמצא שהיא כרגל בפני עצמה.

מעל הזמן, כדאיתא בגמרא (פסחים נד) 'שבעה דברים נבראו קדם שנברא העולם', ואחד מהם היא התשובה, ודרשו זאת מדכתיב (תהלים צ ב) 'בטרם הרים ילדו' שעוד קדם לבריאת ההרים 'ותאמר שובו בני אדם'. וכמו שכתב הר"ן (נדרים לט) 'שאין הפננה שנבראו ממש, אלא עלו במחשבה להבראות קדם שנברא העולם, ודבר שנברא במחשבה הוא מעל המקום והזמן, נמצא שהתשובה שעלתה במחשבה הרי היא קודמת לטבע העולם.

התורה אינה תחת גבולות הזמן והטבע

וכן גם התורה מעל הזמן, שכן היא קודמת לכל מעשה בראשית, ואף היא משבעת הדברים שקדמו לעולם. ועוד מצינו שאמרו בגמרא (סוטה כא): את זו דרש רבי מנחם בר יוסי, 'כי נר מצוה ותורה אור' (משלי יג ב), תלה הפתוח את המצוה בנר ואת התורה באור. את המצוה בנר, לומר לה מה נר אינה מגנה אלא לפי שעה, אף מצוה אינה מגנה אלא לפי שעה. ואת התורה באור, לומר לה מה אור מגן לעולם, אף תורה מגנה לעולם.

וכתב המהר"ל ע"ה בדרך חיים (הקדמה): ובאור זה, כי המצוה שהיא מעשה האדם, ואין מעשה האדם רק על ידי הגוף, וכל גוף הוא תחת הזמן וכו', ולכן המצוה שהיא על ידי גוף האדם היא מגנה בזמן בלבד, וזה שאמר שהמצוה היא לשעה. אבל התורה שהיא בלא גוף, שהיא השגת השכל, אין לגוף עסק בה, וכל דבר שאינו גוף אינו תחת הזמן, ולכן התורה מגנה לעולם כפאשר האדם דבק בתורה השכלית שאין לה תמלות בזמן כלל. ולפיכך אמר הפתוח 'כי נר מצוה ותורה אור' והם המאירים לאדם להביאו אל תכליתו האחרון, המעלה העליונה אשר הוא בקשת וחפוש כל חי אשר הוא על האדמה, עד כאן לשונו.

ועל פי דבריו נבין גם מה שמובא בספרי חסידות כי התורה היא נצחית, שכל מה שנכתב בתורה הרי שהוא נוהג לדורות עולם, כי השפעת התורה אינה תחת הזמן שנאמר שהיא נוהגת רק בדור מסים, אלא היא מעל הטבע והזמן ומשכך אין הבדל בין הדורות וכשנתנה התורה הרי שהיא נתנה לכל דור ודור, ומה שאי אפשר לקים, כמו בדורנו שאין בית המקדש, נתן לקיים בדרך אחרות שהם בפנימיותן של המצוות כמו שמבאר הרבה בספרי **תלמידי הפעל שם טוב ע"ה**. בכך גם נבין מה שאמר **הפעל שם טוב הקדוש ע"ה** כי האור הגנוז שנברא ביום הראשון וגנוז הקדוש ברוך

הארות הקדשה שבמתנת השבת שומרי השבת זוכים ליראת שמים כמו שקבלו בבית המקדש

כיון שפנח השבת גדול כבית המקדש, כתב **הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ע"ה** (פרי צדיק פר' קדושים אות ט), שבני ישראל זוכים להגיע ליראת שמים כמו שהיו מקבלים יראת שמים מבית המקדש כפי שנאמר באכילת מעשר (דברים יד כג) 'למען תלמד ליראה', שבעת שהיה אדם נכנס לירושלים היתה נופלת עליו יראה מהדר גאווה, וכמו כן בשבת שהיא כבית המקדש זוכים הכל ליראת שמים, עד כדי שאפלו עם הארץ אינו משקר בשבת כי 'אימת שבת עליו' (ירושלמי דמאי פ"ד ה"א), ולכן שומרי שבת נקראים 'יראי שמים' (מלאכי ג כ). ואכן כך דורשת הגמרא (יבמות צג) בפסוק 'למען תלמד ליראה את ה' אלהיך, כל הימים' אלו שבתות וימים טובים.

השבת למעלה מן הזמן

שבת אינה נופלת תחת הגדרת זמן

אפשר לבאר עוד מדוע יום השבת מאיר באור גדול כמו בזמן בית המקדש, על פי מה שמבאר בספר **ישרי לב להרה"ק בעל הדברי בינה מביאלא ע"ה** (כב) כי יש כמה דברים שהם למעלה מן הזמן, השבת, עם ישראל, התשובה והתורה.

השבת היא למעלה מהזמן כי היא מעין עולם הבא, ולכן גם מוצאים הפלגה בשבח האומר ויכלו, שכל האומר ויכלו מעלה עליו הפתוח כאלו נעשה שתף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית (שבת קט), כי מאחר והשבת היא מעל הטבע, יכול בן ישראל שמעיד על השבת להתעלות כל כך עד שמגיע למעלה שהיא גבוהה וקודמת לכל הבריאה שנעשה שתף לקדוש ברוך הוא כבכול. וכיון שהיא למעלה מן הזמן, הרי שברכתה והשפעותיה הם בלי גבול וצמצום תחת הזמן, כמו שאמרו חז"ל (שם קיח), השומר שבת כהלכתו נותנים לו נחלה בלי מצרים, שכל מיצר הוא מצד הטבע, וכן גם משפיעה ברכתה גם מחוץ לגבול יום השבת, כי 'מיניה מתברכין כל שיתא יומין' (זוהר פר' תיר פח), והכל לסבה זו שאין שליטת הטבע בשבת קדש.

בני ישראל אף הם למעלה מהזמן, שכן מחשבתו של ישראל קדמה לבריאת העולם, כמו שאמרו במדרש (ב"ר א ד) 'מחשבתו של ישראל קדמה לכל דבר'. נמצא שהם מעל וקדם הבריאה, והרי הבריאה היא צמצום האור האלהי שהוא ללא גבול לתוך גבול של הטבע וזמן, נמצא כי הקודמים לעולם הם ללא גבול ואינם תחת מסגרת זמן.

כמו כן התשובה קדמה לעולם ולכן היא

יצא לאור ע"י מכון אור לישורים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או לשכפל ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישורים

